

Fokus på oppfølging! Nye kartleggingsprøver i lesing

Bente R. Walgermo & Per Henning Uppstad

Trenger vi kartleggingsprøver
i lesing?

Nye prøver

UENDRET FORMÅL:

Kartleggingsprøvene hjelper skolene og lærerene med å finne de elevene som trenger ekstra hjelp i løpet av de første skoleårene

Utdanningdirektoratet, 2021.

Del 1 Språkforståelse

A) Klikk i bildet

Eleven blir bedt om å klikke på et element i bilde:
«Klikk på krabben under broa»

D) Synonym i setning

Gutten ble forundret da han så en elefant i hagen.

overrasket

irritert

engstelig

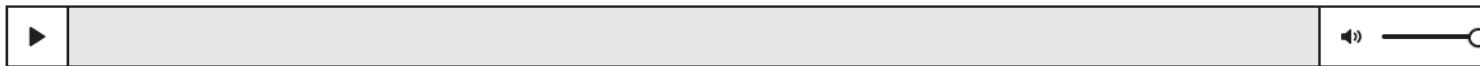

mistenksom

Del 2 ordlesing

Delprøve 1: ORDLESING

A) Finn ordet som passer best til bildet

- ktoa kanin eske hage

52

100

Del 3 skriving av ord

Delprøve 3: STAVING

Bilde 1: Eleven blir introdusert for oppgaven:

«Hei, dette er Olaf som snart har bursdag, det gleder han seg til. Kan du hjelpe Olaf med å skrive ønskeliste?»

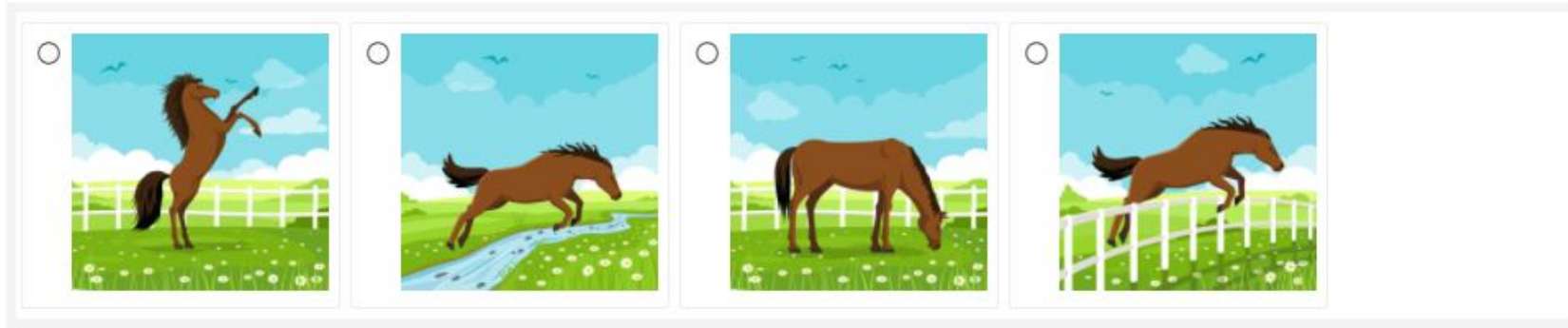

«Hengekøye, skriv hengekøye»

Del 4 leseforståelse

Hesten hadde fått øye på noe spennende på den andre siden av gjerdet. Den la på sprang, tok sats og hoppet over.

Bråstopp i søla

Mats syklet til treningen.

Posen med sko hang på styret.

Mats fikk posen i hjulet.

Han landet i søla.

Likevel rakk han treningen.

Hvor skulle Mats?

butikken

sykkelturn

trening

hjem

B) Tekstlesing

BERMUDATRIANGELET Atlanterhavet

Ute i Atlanterhavet, mellom Bermuda, Puerto Rico og Florida, ligger det mystiske Bermudatriangelet. Det blir også kalt djevelens triangel.

Her har skip, fly og mennesker forsvunnet sporløst på uforklarlig vis. Over 50 skip og fly har blitt borte i Bermudatriangelet siden 1950-årene.

Noen hevder at UFO er besøkter Bermudatriangelet, og at det er roavesen som har stjålet fly og skip. Andre tror at mystiske havstrømmer fører de forsvunne flyene og skipene med seg til en annen tid og et annet sted.

Hvor mange skip er blitt borte i Bermudatriangelet?

- 20
- 50
- 1950

LEOPARD

Panthera pardus

Fakta

Lever i: Afrika og det sørlige Asia
Leveområde: Skog og gressletter
Lengde: 1–1,9 m
Vekt: 30–90 kg
Levetid: 12–17 år
Kosthold: Antilope og hjort

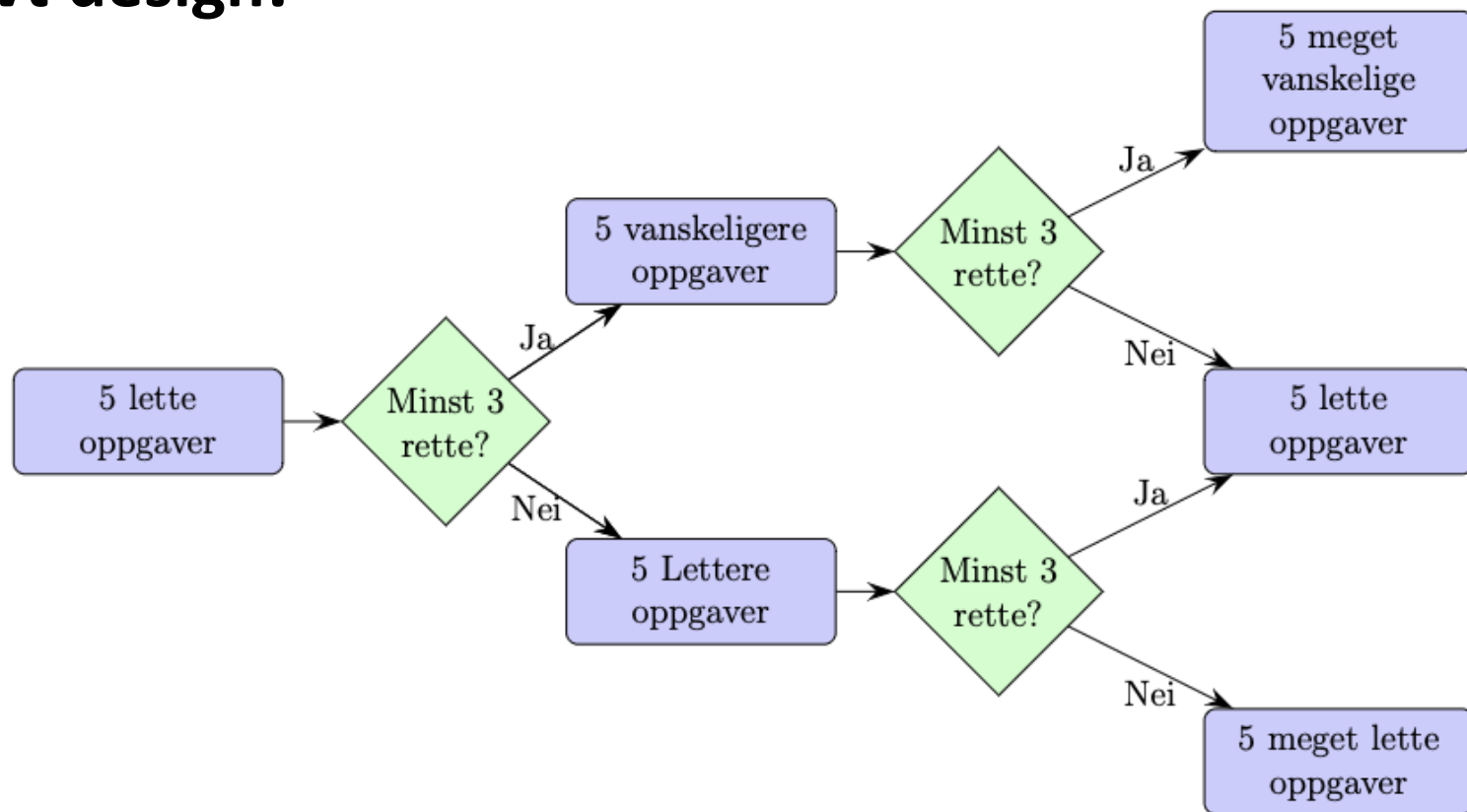
- En svart panter er en leopard med mørk pels. Den har også flekker, men de er ikke lette å se.
- Ørene til en leopard er fem ganger med følsomme enn menneskeørene.
- Leopard kan hoppe tre meter rett opp i lufta. De hopper dermed enkelt over et fotballmål.
- Leopard er de største kattedyrene som kan klatre i trær. De klatrer opp i dem når de skal sove.
- En leopard kan både male, mjaue og også brøle.
- Den flekkete pelsen til leoparden gjør det mye vanskeligere for andre dyr å se dem blant trær og langt gress.
- Værhårene på en leopard peker framover når den sniker seg mot byttet sitt, og folder seg tilbake igjen når den snuser inn i lufta.
- Leopard kjenner hverandre igjen på de hvite flekkene på haletippen og på baksiden av hvert øre.

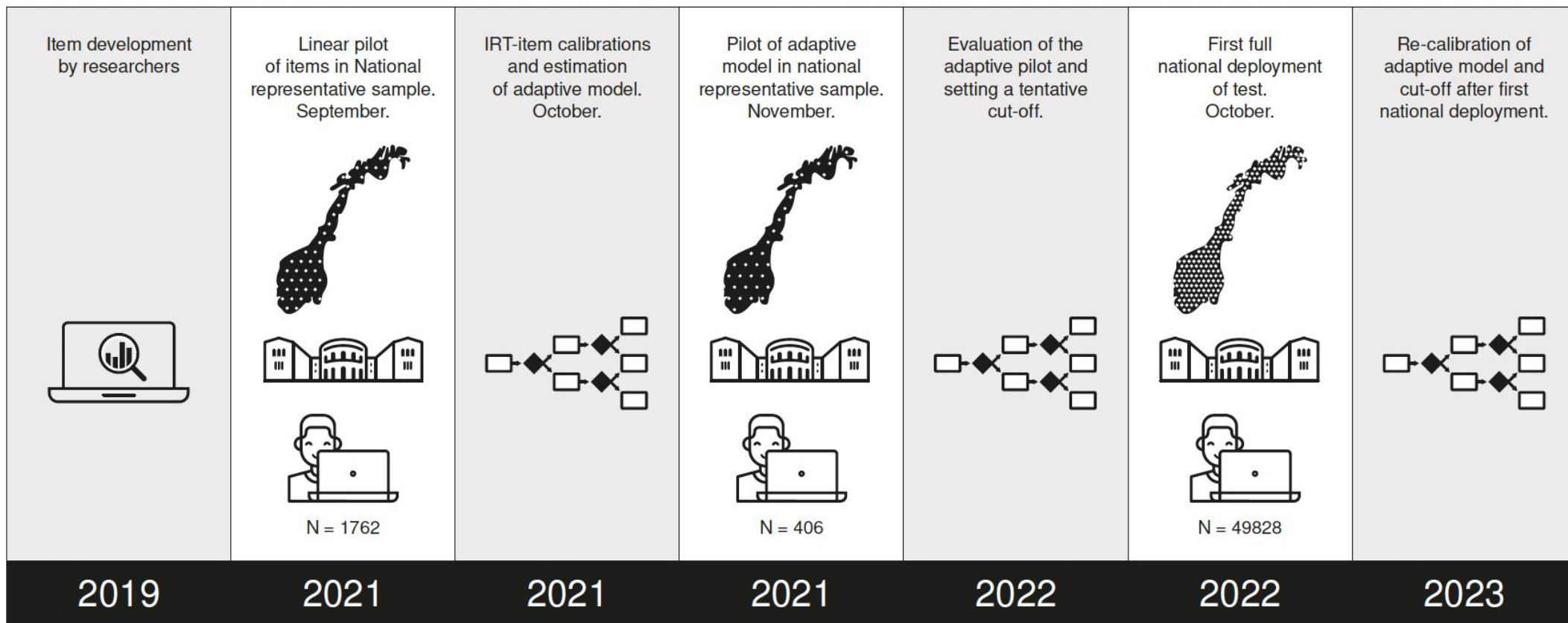
Hvordan kjenner leopardene hverandre igjen?

- på værhårene
- på brølet
- på de hvite flekkene på halen

Adaptivt design:

Figur 1: Design for blokk-adaptiv prøve. Antall oppgaver i hver blokk, og antall rette påkrevd, varierer fra prøve til prøve.

Tidslinjen viser faser i utviklingen av nye adaptive kartleggingaprøver i lesing.

Trenger vi kartleggingsprøver
i lesing?

UTDANNINGSNYTT

Ill.foto: Erik M. Sundt

Professor vil skrote leseprøver for førsteklassinger

83 prosent av førsteklassingene tok kartleggingsprøve i lesing i 2023.
Pedagogikkprofessor ønsker å fjerne prøven helt.

NTB

UTDANNINGSNYTT

Lesekartlegging på første trinn? Ja!

Det er gode grunner til å begynne med kartlegging av lesing og skriving i første klasse.

KRONIKK | **Kjersti Lundetræ** (Professor og senterleder ved Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger) og **Bente Rigmor Walgermo** (Førsteamanuensis og prosjektleder for nasjonale kartleggingsprøver i lesing, Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger) | 4. oktober 2023

Ill.foto: Erik M. Sundt

Professor vil skrote leseopplæring i førsteklassingene

83 prosent av førsteklassingene tok kartleggingsprøven. Pedagogikkprofessor ønsker å fjerne prøven.

NTB

UTDANNINGSNYTT

NOU

Norges offentlige utredninger 2023: 1

Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen

Et kunnskapsgrunnlag

artlegging av lesing og
se.

Første trinn? Ja!

r leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger) og
tleggingsprøver i lesing, Nasjonalt senter for leseopplæring og
) | 4. oktober 2023

Ill.foto: Erik M. Sundt

Professor vil førs

83 prosent av førsteklass
Pedagogikkpr

NTB

Læreres vurdering i lys av kartleggingsprøvenes identifisering i 31 norske klasserom

Bakteppe for studien

- Internasjonal forskning viser at det ofte er krevende for lærerne å grovt klassifisere elevenes prestasjoner i nivå i lesing.
- Spesielt vanskelig å bestemme om elevene trenger ekstra oppfølging eller ei.

Funn fra finske klasserom viser

at både lærer og lese prøver unikt identifiserer elever som senere i skoleløpet strever med lesing

Virinkoski, R., Lerkkanen, M. K., Holopainen, L., Eklund, K., & Aro, M. (2018). Teachers' ability to identify children at early risk for reading difficulties in grade 1. *Early Childhood Education Journal*, 46, 497-509.

Forskningsspørsmål

I hvilken grad identifiserer lærerne og de norske kartleggingsprøvene i lesing de samme elevene som strever med lesing?

Resultater fra 31 norske klasserom viser stor variasjon i hvorvidt lærere og kartleggingsprøvene i lesing identifiserer de samme elevene:

0 -100% samsvar mellom klasserom

Viktig å understreke at

- kartleggingsprøvene ikke representerer en fasit på hvilke elever som strever med lesing.
- lærers kjennskap til og kunnskap om eleven fanger opp elementer knyttet til læring og lesing som prøven ikke er i stand til å fange.
- Kartleggingsprøvene er et veiledningsverktøy til lærer

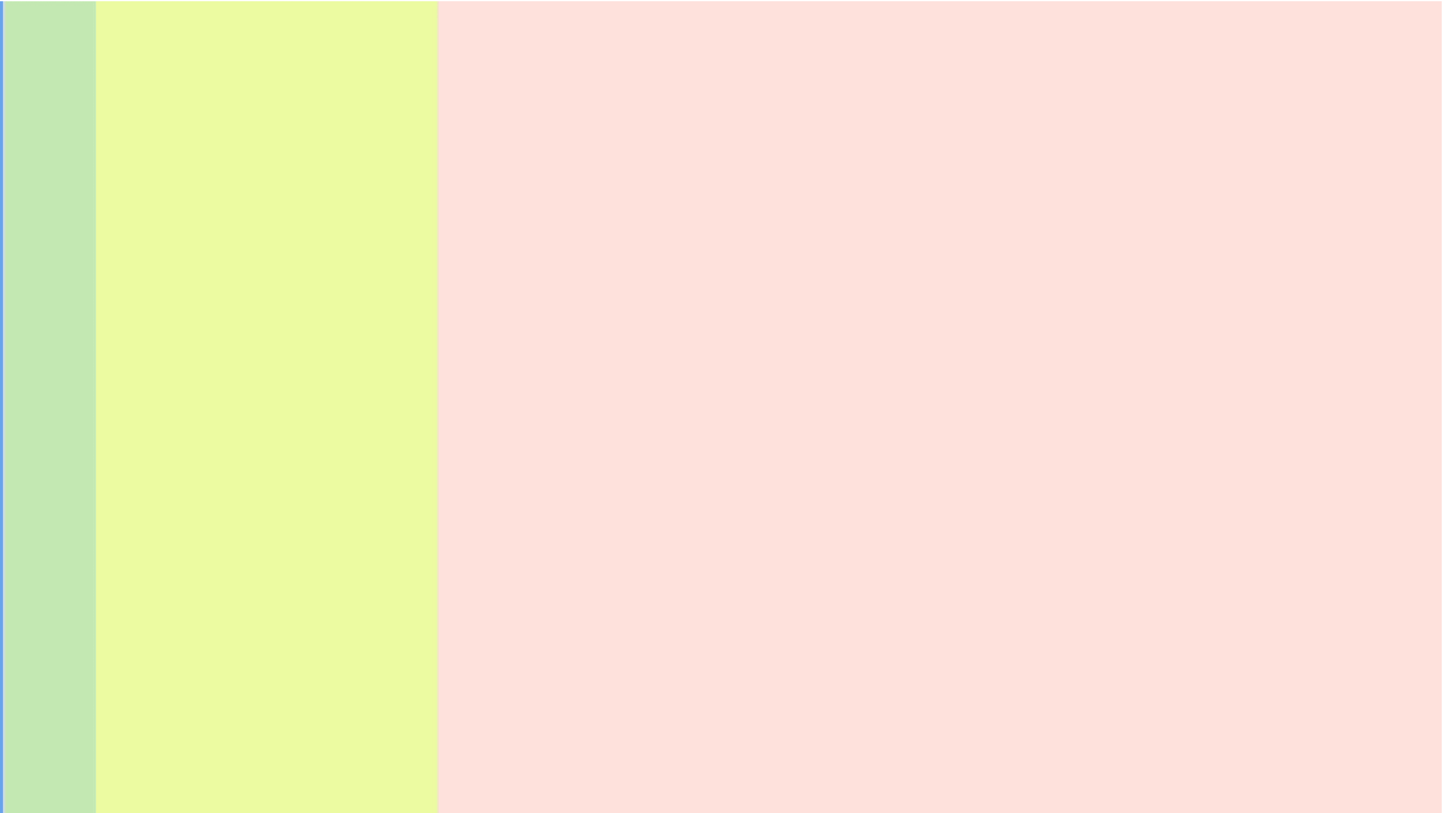
Take home message

I identifisering av elever som trenger oppfølging i lesing er kombinasjonen av egen vurdering og resultat fra prøvene avgjørende.

Hva vil det si å henge etter i lesing?

Og hva gjør vi med de elevene som strever?

«Bruer inn i teksten»

73 bokstaver med 4 bokstaver som er de samme i alle ordene.

Les dem på brettet.

Hoggormspillet

Oppfølgingsmaterielt til kartleggingsprøvene i lesing

Kartleggingsprøven er obligatorisk for tredje trinn og bevilling for første trinn. Prøven kartlegger fire områder: lesing, språkforståelse, staveforståelse og språkbruk.

Bygg broer inn i tekstene dere leser!

Sammen med Hoggormspillet finner du seks kort kalt broer inn i tekstene. Kortene er til hjelp når du leser, og disse kan du bruke for å følge opp elevene. To av de kortene handler om å hjelpe elevene å lese mer sammenhengende, og de andre kan gjøre det lettere for elevene å forstå hva de leser om.

Hoggormspillet

Hoggormspillet er basert på teksten du finner i oppgavene og i de andre tekstene. Spillet er basert på teksten du finner i oppgavene og i de andre tekstene. Spillet er basert på teksten du finner i oppgavene og i de andre tekstene.

Hoggormspillet kan spilles i et par eller i et stort gruppe. Spillet er enkelt og raskt å spille. Det er ingen regler, og alle kan spille. Spillet er enkelt og raskt å spille. Det er ingen regler, og alle kan spille.

Dersom flere grupper skal spille samtidig, prøver du opp spillet i flere klasserom og finne flere løsninger og spørsmål i klasserommet som kan brukes som oppfølging.

Finne all materiell tilknyttet Kartleggingsprøvene i lesing på: www.us.no/ob/lesesenteret/kartleggingsprøvene-lesing/

Nasjonal kompetansesenter for leseopplæring og utdanning

Universitetet i Bergen

HOGGORMSPILLET

Oppfølgingsmaterielt for kartleggingsprøvene i lesing

Nasjonal kompetansesenter for leseopplæring og utdanning

Universitetet i Bergen

e038ddd2-a692-4549-9bad-7e2ee1524ba1

Hoggormen liker farlig mat

Hoggormen har giftige tenner.
Den spruter gift i dyr den skal spise.

Hoggormen spiser mus.
Men mus har skarpe tenner.
Hoggormen kan dø av et musebitt.

Hoggormen må snike seg bort til musa.
Hoggormen biter.
Musa blir redd.
Den løper for å gjemme seg.
Men nå er det likevel for sent.
Musa tåler ikke giften.
Hoggormen finner den døde musa.

Hoggormen kan ikke tygge.
Den sluker hele musa.
Noen ganger går det helt galt.
Musa er for stor.
Musa setter seg fast i halsen.
Hoggormen mister pusten.
Da dør hoggormen også.

Det kan være slitsomt å spise.
Spesielt for en hoggorm.
Men som regel går det helt fint.

Av
Bjørn Arild Ersland

Referanser

- Begeny, J. C., Krouse, H. E., Brown, K. G., & Mann, C. M. (2011). Teacher judgments of students' reading abilities across a continuum of rating methods and achievement measures. *School Psychology Review*, 40(1), 23-38.
- Berk, R. A. (1976). Determination of optional cutting scores in criterion-referenced measurement. *The Journal of Experimental Education*, 45(2), 4-9.
- Cronbach, L. J. (1988). Internal consistency of tests: Analyses old and new. *Psychometrika*, 53, 63-70.
- Kane, M. (2013). The argument-based approach to validation. *School Psychology Review*, 42(4), 448-457.
- Virinkoski, R., Lerkkanen, M. K., Holopainen, L., Eklund, K., & Aro, M. (2018). Teachers' ability to identify children at early risk for reading difficulties in grade 1. *Early Childhood Education Journal*, 46, 497-509.
- Walgermo, B.R., Uppstad, P.H. & Lundetræ, K. (in preparation) Den vanskelige, men nødvendige vurderingen av lesing i første klasse.